

Література:

1. Статут ООН від 24.10. 1945 р. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text> (дата звернення 22.09. 2022 року).
2. Resolution adopted by the General Assembly on 27 March 2014 68/262 Territorial integrity of Ukraine (A/ RES/68/262), URL(англ. мовою): <https://undocs.org/A/RES/68/262> (дата звернення 22.09.2022 року).
3. Resolution adopted by the General Assembly on 19 December 2016 71/205 Situation of human rights in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol (Ukraine) (A/RES/71/205), URL (англ. мовою): <https://undocs.org/en/A/RES/71/205> (дата звернення 22.09.2022 року).
4. Декларація про принципи міжнародного права від 24.10. 1970 р. URL: https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_2625-Eng.pdf (дата звернення 22.09. 2022 року).
5. Місія з оцінки стану справ із дотриманням прав людини в Україні. Стан справ із дотриманням прав людини і прав національних меншин: Місія БДПЛ: 6 березня – 1 квітня 2014 року; Місія ВКНМ: 8 березня – 17 квітня 2014 року. – Гаага / Варшава, 12 травня 2014 року, доступно за посиланням: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/6/122193.pdf> (дата звернення 22.09.2022 року)
6. Документи органів ОБСЄ URL: <https://www.osce.org/resources/documents/decision-making-bodies> (дата звернення 22.09. 2022 року).
7. Договір між Україною та Російською Федерацією про українсько-російський державний кордон URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_157#Text (дата звернення 22.09. 2022 року).
8. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12. 1994 р. URL: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%203007/Part/volume-3007-I-52241.pdf> (дата звернення 22.09. 2022 року).

Пархета В.І.,
аспірант кафедри
адміністративного
права та процесу та
адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПОТРЕБИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ВІДБУДОВИ
ДОРОЖНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ ТА В ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД**

На сьогодні протяжність автомобільних доріг загального користування в Україні становить 169,1 тис. км, 20,1 тис. км із яких мають загальнодержавне значення. Взагалі на території України побудовано сім автомобільних транспортних коридорів (міжнародні №№ 3, 5, 9 та

національні: Балтійське море - Чорне море, Європа - Азія, ЧЕС (Чорноморське економічне співробітництво) і Євразійський). Довжина доріг за напрямками транспортних коридорів становить 5240 км. За наявності ефективних механізмів управління й фінансування розвитку такої мережі автошляхів стане можливою реалізація транзитного потенціалу України, що позитивно вплине на економічне зростання, яке активно почалося з 2018 року з запровадженням та початком реалізації програми Президента України та Уряду України «Велике будівництво», але якорем в цьому процесі розвитку стала збройна агресія росії яка триває з 24 лютого 2020 року, що супроводжується багаточисельними потужними ударами важкої артилерії, яка призводить до людських втрат та розрушення в тому числі дорожньої інфраструктури. За попередніми оцінками, станом на 3 березня Державне агентство автомобільних доріг України оцінює збитки від пошкодження дорожньої інфраструктури під час війни з РФ в 874 млрд грн. Було зруйновано 23 тис. км автодоріг і 273 штучних споруд - мостів, шляхопроводів тощо. Загальна сума, яку ми вже нарахували - це 874 млрд грн. Тобто, на відновлення тих штучних споруд і доріг, які були зруйновані в цій війні, піде така сума: доріг на 835 млрд грн і мостів на 39 млрд грн. [1].

В той же час є велике сподівання і переконання на швидке та якісне відновлення дорожньої інфраструктури в Україні в повоєнний час за рахунок внутрішніх резервів і продовження програми «Велике будівництво» та залучення інвестиційних коштів міжнародних партнерів України.

Натепер основним джерелом фінансування розвитку мережі доріг загального користування є кошти державного й місцевих бюджетів. Із державного бюджету фінансуються ремонт та обслуговування автошляхів міжміського сполучення, а відповідальність за аналогічні роботи в містах і селищах несуть місцеві бюджети. За оцінкою Світового банку від 2018 року, для фінансування капітальних та поточних ремонтів Україні потрібні 30 млрд гривень на рік протягом 2018-2022 років (без урахування інфляції). Це дозволить підвищити частку доріг у гарному стані з 46% до 96%. 2020 року Україна витратила значно більше. А на 2021 рік на ремонт доріг закладено 132 млрд грн. [2]. Таким чином планове бюджетне фінансування цієї сфери у 2020 році сягнуло найвищої цифри в 9,1 млрд. грн., з яких 4,7 млрд.грн. передбачено залучення коштів міжнародних донорів, що на 38% більше ніж у 2019 році [3].

Крім того Кабмін затвердив зміни до Державної цільової економічної програми розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018-2022 роки, згідно з якою прогнозний обсяг фінансування цієї програми становить 322,15 мільярда гривень, у тому числі за рахунок коштів державного дорожнього фонду - в розмірі 193,15 мільярда гривень, з яких на погашення зобов'язань за кредитами передбачено 32,76 мільярда гривень, за рахунок коштів загального фонду держбюджету - 7,96 мільярда

гривень, за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій - 20,26 мільярда гривень, за рахунок коштів інвесторів - 100,78 мільярда гривень [4, с.90].

Все це свідчить про те, що на сьогодні ми виходимо на економічно обґрунтовані показники фінансування розвитку дорожньої інфраструктури в Україні, які дадуть можливість наблизити дану сферу до європейських стандартів та підвищити рівень інвестиційної привабливості України, що надасть поштовх в розвитку економіки країни.

Для активізації цього процесу та впровадження світового досвіду щодо будівництва та експлуатації автомобільних доріг на принципах державно-приватного партнерства 3 жовтня 2019 року було прийнято Закон «Про концесію» [5], яким визначено правові засади співучасті концесієдавця (держави) у фінансуванні будівництва та експлуатації доріг, що підтверджується укладанням спеціальної угоди. Така форма державно-приватного партнерства при будівництві автодоріг ефективна при будівництві швидкісних автодоріг, яких за даними Укравтодору планується збудувати 7075 км з загальною вартістю близько 300 млрд. грн. Часткова реалізація цих амбітних планів здійснюється в межах урядового проекту «Велике будівництво», зокрема, відповідно до якого передбачено будівництво 4 тис. км. доріг [6], також розроблено окремий проект Закону України «Про швидкісні автомобільні дороги», який наразі знаходься на узгодженні [7].

Водночас, в Україні процес будівництва автодоріг на основі концесії не набуває поширення. На наше переконання, основним стримуючим фактором для інвесторів є низька економічна ефективність інфраструктурних проектів та відсутність практичних механізмів надання гарантій з боку держави щодо повернення інвестицій та дотримання умов експлуатації доріг. Так, дійсно зрушити з місця цей непорушний камінь, мається на увазі будівництво платних доріг можливо на нашу думку за таких умов: 1) затвердження довгострокової програми концесії автомобільних доріг в Україні; 2) визначення разом з міжнародними експертами автомобільні коридори України, які потребують будівництва та за рух через які буде сплачуватись плата (тут перевага має надаватись міжнародним автомагістралям, які забезпечують транзитний автомобільний коридор, за умов, що ці магістралі мають бути найбільш короткими, з мінімальним викривлення на горизонті та не мають проходити через населені; 3) створення належних умов та гарантій для інвесторів; 4) обов'язкове проектування та будівництво альтернативних автомобільних доріг в об'їзд платних, або приведення існуючих в належний стан; 5) винайдення процедури звільнення власників автотранспорту, які використовують платні дороги від сплати додаткового акцизу на паливо; 6) запровадження договорів страхування об'єктів дорожньої інфраструктури та ін.

Література:

1. Збитки від пошкодження дорожньої інфраструктури України оцінюються в 874 млрд грн. URL: <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2022/04/1629-1.pdf>.
2. Марина Отт. Велике будівництво: що відбувається з ремонтом доріг. Публікація від 4 лютого 2021 року. URL: <https://voxukraine.org/velike-budivnitstvo-shho-vidbuvayetsya-z-remontom-dorig/>.
3. «Укравтодор» - про витрати в 2020 році на 91 млрд грн. Публікація від 23.01.2021. URL: <https://finbalance.com.ua/news/ukravtodor-rozproviv-pro-vitrati-v-2020-rotsi-na-91-mlrd-hrn>.
4. Про затвердження змін, що вносяться до Державної цільової економічної програми розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018-2022 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 р. № 36. *Офіційний вісник України*. 2020. № 14. Стор. 90. Ст. 552.
5. Про концесію: Закон України від 3 жовтня 2019 року № 155-ІХ. Відомості Верховної Ради. 2019. № 48. Ст.325.
6. Програма Президента України «Велике будівництво» Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України URL: www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/prezentacziya.pdf.
7. В Україні розбудовується мережа швидкісних доріг: інформація з сайту Укравтодору від 30.01.2020. URL: https://ukravtodor.gov.ua/press/news/v_ukraini_rozbudovuietsia_merezha_shvydkisnykh_dorih.html.

Паталаха І.О.,

*аспірант Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Боняк В.О.,

*професор кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор.*

**ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

З 24 лютого 2022 року, у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 64/2022, було введено такий стан на території всієї країни, який продовжено і до сьогодні.